

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 73/2021(3)

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV)»,
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «SIGMA RADIO T.V. PUBLIC LTD»**

Ημερομηνία Απόφασης: 2 Φεβρουαρίου, 2022

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Κασάπη, Πρόεδρου, Μαρίας Κούσιου, Αντιπροέδρου, Σέργιου Ποΐζη, Τάσου Κυρμίτση, Αγγελικής Λαζάρου, Χρύσως Τσόκκου και Πάνου Κανελλόπουλου, Μελών.

Εκ μέρους του Τηλεοπτικού Οργανισμού «ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV)»: κ. Χρυσανθος Τσουρούλλης, Διευθύνων Σύμβουλος.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα την από μέρους του οργανισμού πιθανή παράβαση του κανονισμού **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ο πιο πάνω κανονισμός αναφέρει τα εξής:

25(3) Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

Απαγορεύεται: (α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων·

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. **3.12.2021**, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τη διερευνώμενη παράβαση. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, έχετε το δικαίωμα να τις υποβάλετε γραπτώς και/ή προσωπικώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου. Η υποβολή των παραστάσεων μπορεί να γίνει αυτοπροσώπως και/ή μέσω αντιπροσώπου και/ή μέσω δικηγόρου της επιλογής σας.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε γραπτώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείστε όπως τις υποβάλετε στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός εικοσιπέντε (25) εργάσιμων ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να υποβάλετε προσωπικώς τις εξηγήσεις και/ή τις παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με την ως άνω πιθανή παράβαση, καλείστε να πληροφορήσετε την Αρχή, το αργότερο εντός δεκατεσσάρων (14) εργάσιμων ημερών από τη λήψη της παρούσας επιστολής ότι επιθυμείτε να τις υποβάλετε προσωπικώς, ώστε να ειδοποιηθείτε ανάλογα με ειδική επιστολή.

Εάν επιθυμείτε να επιθεωρήσετε το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείστε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει εντός επτά (7) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, ώστε να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στις ανωτέρω καθορισμένες προθεσμίες, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε να υποβάλετε τις θέσεις σας αναφορικά με την επιβολή διοικητικής κύρωσης.

Η διερευνώμενη παράβαση, η οποία τέθηκε ενώπιον του οργανισμού, εκτίθεται πιο κάτω:

1. Στις **10.10.2021** μεταξύ των ωρών **19:00 – 20:00**, κατά τη διάρκεια του προγράμματος «Η Πεθερά», έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαίσθησιες θρησκευτικών ομάδων, κατά παράβαση του Κανονισμού **25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια του πιο πάνω επεισοδίου η Πεθερά ήταν πολύ στεναχωρημένη για το γεγονός ότι ο γιός της πήγε και παντρεύτηκε με την σύντροφο του στο Θιβέτ, όπου τον γάμο τέλεσε ένας βουδιστής μοναχός. Η Πεθερά κατά τη διάρκεια των συζητήσεων με διάφορα μέλη της οικογένειας της σχετικά με το θέμα του γάμου του γιού της, αλλά και το ενδεχόμενο αυτός να άλλαξε θρησκεία, ανέφερε τα εξής:

Πεθερά: *Αχ Άντρο μου έχασα το παιδί μου.*

Γαμπρός: *Εν τον έχασες μητέρα, εν τον έχασες. Τωρά emίλουν με τον Γιώργο, έρκεται τωρά που το Θιβέτ.*

Πεθερά: *Αχ, έρκεται πασής τζαι κκέλης.*

Γαμπρός: *Ίντα μπου έρκεται;*

Σύζυγος: *Τούτος ρε ο πώς τον λαλούν ρε, οϊ ο Αλλάχ ρε ο άλλος ο.....*

Γαμπρός: *Α ο Βούδας!*

Σύζυγος: *Μπράβο τούτος.*

Γαμπρός: *Μητέρα emίλουν μαζί με τον Γιώργο τωρά, δεν αλλαξοπίστησε, έρκεται Κύπρο Χριστιανός Ορθόδοξος.*

(....)

Συμπεθέρα: *Να μας ζήσουν τα παιδιά μας.*

Πεθερά: *Να μας ζήσουν χώρκα, εν η κόρη σου που φταίει.*

Συμπεθέρα: *Για ποιο πράγμα;*

Πεθερά: *Επαντρευτήκαν με άλλη θρησκεία imίση μου. Του πασιή του κκέλη.*

Συμπεθέρα: *Για τον Βούδα λες;*

Πεθερά: *Μεν μου συναφέρνεις emένα τους αντίχριστους μεσ' το σπίτι μου!*

Ο οργανισμός, με ηλεκτρονικό μήνυμα της κ. Δόνας Κυριάκου, ημερομ. **14.12.2021**, ζήτησε όπως υποβάλει τις απόψεις του προσωπικώς. Σημειώνεται ότι ο οργανισμός δεν εξέφρασε την επιθυμία να επιθεωρήσει το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομηνίας **21.12.2021**, κάλεσε τον οργανισμό να παραστεί στη συνεδρία της ημερομ.19.1.2022, κατά την οποία θα εξεταζόταν η παρούσα υπόθεση.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος του οργανισμού κ. Χρύσανθος Τσουρούλλης σε επιστολή του ημερομ. **3.1.2022**, ζήτησε την αναβολή της προγραμματισμένης συνεδρίας στην οποία προσκλήθηκε για να παραστεί, λόγω της ραγδαίας εξάπλωσης της μετάλλαξης ΟΜΙΚΡΟΝ και της γενικότερης επιδημιολογικής εικόνας της χώρας. **(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄)**

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **19.1.2022**, ενημέρωσε τον οργανισμό ότι έχει κάνει δεκτό το αίτημα του για αναβολή της υποβολής των προσωπικών του παραστάσεων που ήταν ορισμένες για τη συνεδρία στις 19.1.2022 και τον κάλεσε εκ νέου όπως παραστεί στη συνεδρία της ημερομ. **9.2.2022** και ώρα **3:30**, για την υποβολή των προφορικών του θέσεών. **(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄)**

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **25.1.2022**, ενημέρωσε τον οργανισμό, σε συνέχεια και της συνεννόησης που είχε ο Διευθυντής της Αρχής με τον κ. Τσουρούλλη, ότι η εκδίκαση της υπό αναφορά υπόθεσης θα πραγματοποιηθεί στη συνεδρία ημερομ. **2.2.2022** και όχι στις 9.2.2022 όπως είχε αρχικά προγραμματισθεί. Ως εκ τούτου ο κ. Τσουρούλλης προσκλήθηκε όπως παραστεί στη συνεδρία της Αρχής ημερομ. **2.2.2022** και ώρα **14:30** για να υποβάλει προσωπικώς τις απόψεις του σχετικά με την υπό αναφορά υπόθεση. **(ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄)**

Κατά την ενώπιον της Αρχής διαδικασία στις **2.2.2022** παρέστη, εκ μέρους του τηλεοπτικού οργανισμού «**ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΚΑΝΑΛΙ ΣΙΓΜΑ (SIGMA TV)**», ο Διευθύνων Σύμβουλος, κ. Χρύσανθος Τσουρούλλης.

Αναφερόμενος στο υπό εξέταση πρόγραμμα, ο κ. Τσουρούλλης υποστήριξε ότι πρόκειται για μια κωμική – σατιρική σειρά, με έντονο το στοιχείο της παράδοσης και του κυπριακού γίνεσθαι και ζήτησε από την Αρχή να του εξηγήσει το σκεπτικό στο οποίο βασίστηκε για να στοιχειοθετήσει την υπό αναφορά υπόθεση.

Το μέλος της Αρχής, κ. Τάσος Κυρμίτσης ανέφερε στον κ.Τσουρούλλη, ότι αν αντικαθιστούσαμε τις αναφορές στον Βούδα με αναφορές στον Χριστό, στους υπό διερεύνηση διαλόγους, τότε ίσως να θίγονταν και ο ίδιος, με τον κ. Τσουρούλλη να διαφωνεί και να σημειώνει ότι πρόκειται περί σάτιρας η οποία σύμφωνα με τον ίδιο δεν μπορεί να δέχεται περιορισμούς, επισημαίνοντας ότι και η σάτιρα αφορά σε ένα είδος τέχνης η οποία επίσης δεν έχει όρια.

Στο σημείο αυτό ο κ. Κυρμίτσης επεσήμανε στον κ. Τσουρούλλη ότι στο συγκεκριμένο άρθρο στο οποίο η Αρχή έκρινε ότι υπάρχει πιθανή παράβαση, γίνεται αναφορά σε χρήση γλώσσας που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών ομάδων, χωρίς να διευκρινίζεται αν πρόκειται για σάτιρα ή οποιοδήποτε άλλο είδος προγράμματος, ρωτώντας παράλληλα τον κ. Τσουρούλλη αν θεωρεί ότι κάποιος θα μπορούσε να θιχτεί από το υπό διερεύνηση πρόγραμμα.

Ο κ. Τσουρούλλης επανέλαβε ότι δεν θα μπορούσε να θιχτεί κάποιος, γιατί πρόκειται για ένα σατιρικό πρόγραμμα το οποίο δεν κάνει διαπαιδαγώγηση αλλά ψυχαγωγία και ως εκ τούτου δεν έχει οποιοδήποτε λόγο μισαλλοδοξίας και διαχωρισμού των θρησκειών. Επιπλέον ο κ.Τσουρούλλης ανέφερε ότι είναι η θέση του να μην υπάρχουν όρια στους δημιουργούς (σ.σ σεναριογράφους), γιατί όταν ξεκινήσει να γίνεται λογοκρισία, με την καλή ή την κακή έννοια, παρεμβαίνοντας στο έργο κάποιου, τότε στην ουσία κρίνεις το έργο του, δυνατότητα την οποία ο ίδιος ανέφερε ότι δεν την έχει. Επιπλέον ο κ. Τσουρούλλης επανέλαβε ότι τα υπό διερεύνηση σχόλια μεταδόθηκαν στο πλαίσιο της σάτιρας και της ελαφρότητας του αντικειμένου που έχει η εν λόγω σειρά, διακωμωδώντας την κυπριακή κουλτούρα, την Κύπρια μάνα, με σκοπό όχι να την εξευτελίσει, αλλά να ψυχαγωγήσει και ίσως να προβληματίσει τους τηλεθεατές. Στη συνέχεια ο κ.

Τσουρούλλης έθεσε ερώτημα στην Αρχή κατά πόσον η εν λόγω διερεύνηση προέκυψε αυτεπάγγελτα ή κατόπιν παραπόνου / καταγγελίας.

Η Πρόεδρος σε αυτό το σημείο έδωσε τον λόγο στην Λειτουργό που παρακολούθησε το υπό διερεύνηση πρόγραμμα, κ. Μαρία Καλλή, η οποία ανέφερε στον κ. Τσουρούλλη ότι η εν λόγω παρακολούθηση προέκυψε μετά από παράπονο / καταγγελία, όπου ο παραπονούμενος / η θεώρησε ότι κατά τη διάρκεια του σχετικού προγράμματος μεταδόθηκαν χλευαστικά σχόλια και έγινε μια προσπάθεια γελοιοποίησης του Βούδα.

Η Πρόεδρος επιπλέον διευκρίνισε στον κ. Τσουρούλλη ότι και να μην είχε υποβληθεί κάποιο παράπονο / καταγγελία, από τη στιγμή που υπάρχει ενδεχόμενη περίπτωση κάποιος να ενοχλήθηκε, η Αρχή οφείλει να προχωρήσει σε διερεύνηση. Επιπλέον η Πρόεδρος τόνισε στον κ. Τσουρούλλη ότι, η Αρχή μέσα από το ρόλο της και μέσα από την ευθύνη που έχει απέναντι στους τηλεθεατές, έχει τη δυνατότητα και την υποχρέωση να ρυθμίζει αυτού του είδους τα προγράμματα.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των προφορικών εξηγήσεων, παραστάσεων και/ή θέσεων του οργανισμού, και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του υπό αναφορά προγράμματος κρίνουμε ότι:

- Στις **10.10.2021** μεταξύ των ωρών **19:00 – 20:00**, κατά τη διάρκεια του προγράμματος «Η Πεθερά», έγινε χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να **θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών ομάδων**, κατά παράβαση του **Κανονισμού 25(3)(α)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

(Τα γεγονότα του πιο πάνω υποστοιχείου εκτίθενται στη σελίδα 3 της παρούσας Απόφασης)

Αναφορικά με τις θέσεις και/ή εξηγήσεις του οργανισμού, όπως αυτές εκφράστηκαν προφορικά από το Διευθύνοντα Σύμβουλο του οργανισμού, κ. Χρύσανθο Τσουρούλλη, κατά την ενώπιον της Αρχής διαδικασία, η Αρχή επαναλαμβάνει τα όσα ανέφερε προφορικά κατά τη Συνεδρία δια μέσου της Προέδρου, της Αντιπροέδρου και των Μελών της και επισημαίνει επιπλέον τα ακόλουθα:

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του κ.Τσουρούλη ότι *«πρόκειται για μια κωμική – σατιρική σειρά, με έντονο το στοιχείο της παράδοσης και του κυπριακού γίνεσθαι»*, η Αρχή διευκρινίζει ότι μια σατιρική εκπομπή δεν έχει το ακαταλόγιστο επειδή απλώς και μόνο είναι σατιρική - κωμική και ως εκ τούτου δεν νομιμοποιείται, ούτε δικαιολογείται να καταφεύγει σε σχόλια και χαρακτηρισμούς που μπορεί να θίξουν θρησκευτικές, φυλετικές, πολιτικές ή άλλες ομάδες. Περαιτέρω τονίζεται ότι, τα κριτήρια για τη σωστή χρήση της γλώσσας και ειδικότερα σε ό,τι αφορά σε ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων, παραμένουν τα ίδια είτε πρόκειται για σατιρικά, ενημερωτικά ή οποιασδήποτε άλλης φύσης προγράμματα. Στην προκειμένη περίπτωση, μεταδόθηκε διάλογος ο οποίος περιείχε σχόλια για τον Βούδα όπως *«πασιής, κκέλης, αντίχριστος»*, τα οποία θεωρούνται προσβλητικά και πιθανόν να θίξουν θρησκευτικές ομάδες. Εξ ου και υπήρξε παράπονο / καταγγελία από τηλεθεατή που παρακολουθούσε το πρόγραμμα και ενοχλήθηκε με τα σχόλια που άκουσε.

Σχετικά με τη θέση του κ. Τσουρούλη ότι *«πρόκειται για ένα σατιρικό πρόγραμμα το οποίο δεν κάνει διαπαιδαγώγηση αλλά ψυχαγωγία»* και ότι *«τα υπό διερεύνηση σχόλια μεταδόθηκαν στο πλαίσιο της σάτιρας και της ελαφρότητας του αντικειμένου που έχει η εν λόγω σειρά, διακωμωδώντας την κυπριακή κουλτούρα, την Κύπρια μάνα, με σκοπό όχι να την εξευτελίσει, αλλά να ψυχαγωγήσει και ίσως να προβληματίσει τους τηλεθεατές»*, η Αρχή θεωρεί ότι οι πιο πάνω ισχυρισμοί δεν ακυρώνουν την ευθύνη του οργανισμού ως προς τη συμμόρφωση του με τις πρόνοιες της Νομοθεσίας και την υποχρέωση του να διασφαλίζει ότι τα προγράμματα που μεταδίδει δεν προβαίνουν σε τέτοιου είδους ολισθήματα. Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι οι χαρακτηρισμοί *«πασιής, κκέλης, αντίχριστος»* μπορούν να θίξουν τα άτομα που ασπάζονται τον Βουδισμό και τονίζει ότι, η ελευθερία στην έκφραση του λόγου δεν είναι απόλυτη και πρέπει να γίνεται εντός των Νομοθετικών πλαισίων.

Η Αρχή κατανοεί μεν τη σατιρική / κωμική φύση του σχετικού προγράμματος, το οποίο μπορεί να προβάλλει και στοιχεία της κυπριακής κουλτούρας ή/ και παράδοσης, καλεί δε τον οργανισμό όπως επισύρει την προσοχή στους παραγωγούς / σεναριογράφους / δημιουργούς, να επιδεικνύουν περισσότερη ευαισθησία στην παρουσίαση θεμάτων που αφορούν τη θρησκεία, τα παιδιά, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, κοινωνικές, φυλετικές, πολιτικές ή άλλες ομάδες.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, κρίνει και αποφασίζει ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχει παράβαση του Κανονισμού **25(3)(α)** (υποστοιχείο **1**) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000). Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη της όλα τα ενόπιον της στοιχεία, επιβάλλει στον οργανισμό την κύρωση της **Προειδοποίησης**.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου καλεί τον οργανισμό να είναι πιο προσεκτικός και εφιστά την προσοχή του στο ότι δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια σε περιπτώσεις διάπραξης παρόμοιας φύσεως παραβάσεων από τον οργανισμό στο μέλλον.

ΡΟΝΑ ΚΑΣΑΠΗ
Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

Μ.Κ.